

בג"ץ עברה כדוגמה לחוסר חשיבותה של גרסת העצור והגנתו המשפטית בהליך המעצר המנהלי

גבי לסקי*

א. מבוא. ב. המעצר המנהלי והביקורת השיפוטית עליו – המסגרת הנורמטיבית. ג. המעצר המנהלי בעיני המשפט הבין-לאומי ד. המעצר המנהלי בשטחים הכבושים הלכה למעשה. ה. בג"ץ עברה – בית המשפט העליון כמגן על זכויות העציר המנהלי או רטוריקה מרוקנת תוכן ממשי.

"מן הסתם מישחו העליל על יוזף ק', כי בוקר

אחד נעצר על לא עוול בכפו"¹

א. מבוא

המעצר המנהלי הוא חריג בוטה לעיקרון המשפטי של ההליך ההוגן. הטעם לכך הוא שבמסגרת הליך זה, ניתן לשלול מאדם את חירותו לתקופות ארוכות וזאת מבלי שניתנה לו הזדמנות הוגנת להתגונן. לא זו בלבד שהרשות נמנעת מלמסור לעצור המנהלי את החשדות הקונקרטיים נגדו (מלבד פרפרזה קצרה וחסרת פירוט) המצדיקים לטעמה את החזקתו במעצר ללא משפט, אלא שכדבר שבשגרה נמנע מהעצור המנהלי ובא כוחו להיחשף לחומר הראיות המבסס את החשדות כנגדו.

האפולוגטיקה המצדיקה את "הרע ההכרחי" שבמעצרים מנהליים, מופיעה כחוט השני בפסיקת בית המשפט העליון לאורך השנים. כך למשל בעניינו של תאאר עזיז מחמוד חלאחלה:²

"נציין תחילה, כי עמדתנו הבסיסית לעניין מעצרים מינהליים בוטאה בעבר לא אחת. נביא מבג"ץ 9441/07 אגבר נ' מפקד כוחות צה"ל [...], שם נסקר בהרחבה נושא המעצר המינהלי. נאמר בין השאר [...]: "צו מעצר מינהלי המוצא כנגד אדם הוא אמצעי חריג הננקט על ידי הרשות המוסמכת, המצוי מחוץ למערכת הדינים הרגילה הקובעת את התנאים המוקדמים למעצרו של אדם. המעצר המינהלי פוגע בחירותו האישית של האדם. פגיעה זו מוצדקת על פי החוק רק

* עו"ד העוסקת בזכויות אדם ומתמחה בדיני חופש הביטוי וההפגנה בבתי המשפט בישראל ובשטחים. אבקש להודות לעו"ד לימור גולדשטיין ולנרי רמתי.

פרנק קפקא המשפט (אברהם כרמל תרגם, 1992)

בג"ץ 3267/12 חלאחלה נ' המפקד הצבאי לאזור יהודה ושומרון (פורסם בנוב, 7.5.2012, פורסם בנוב).

1
2

בהתקיים תנאים מיוחדים וחריגים המחייבים שימוש באמצעי הקיצוני והבלתי רגיל האמור ... לצורך מעצר מינהלי נדרש איזון בין ערכי השמירה על חירותו וכבודו של הפרט לבין צורכי ההגנה על בטחון המדינה והציבור. איזון זה הוא מעצם טיבו קשה, ולעיתים הוא בלתי נמנע בתנאי המציאות הבטחונית של המדינה והחברה. במסגרת איזון זה יש לעולם להקפיד על מידתיות השימוש בצו המעצר המינהלי"

רטוריקה אפולוגטית זו אינה פוסחת על עניינו של ממדוח עברה.³ כך, במסגרת הכרעתו מצטט השופט שהם מעניין פחימה⁴ בנוגע לכך שהמעצר המנהלי הוא אמצעי חריג שפוגע בחירותו של האדם, ויכול שיהיה מוצדק רק בהתקיים תנאים מסוימים וחריגים.

בג"ץ עברה מהווה לכאורה נדבך נוסף בקידום זכויותיו, הן הדיוניות והן המהותיות, של העצור המנהלי. במקרה זה, שופטי בית המשפט העליון נתנו את דעתם לכך כי הפרקטיקה שהתגבשה בדיונים אינה תקינה. אי-התקינות נובעת מהביקורת השיפוטית על צווי המעצר המנהליים, על עובדת אי-צירופו של נציג שב"כ המלווה את התובע הצבאי כפי שהיה נהוג בעבר. לפי החלטת בית המשפט, הדבר מחייב כי התובע הצבאי יתוודך כראוי על ידי הגורמים המקצועיים ויונחה כיצד להשיב לשאלות אשר יופנו אליו, מתוך רצון כן ואמתי למסור את מלוא המידע האפשרי לעצור ולבא כוחו, מבלי לפגוע בחיסיון החומר המודיעיני החסוי.

אבקש לטעון כי לא זו בלבד שאין בג"ץ עברה מקדם את זכותו של העצור המנהלי אל עבר ההליך ההוגן, אלא שהוא מדגיש ביתר שאת את הפער שבין הרטוריקה לבין ההלכה המעשית. הלכה זו נלמדת מפסק הדין תוך כדי שהוא מקבע את עליונות החומר המודיעיני הסודי על פני כל קו הגנה אפשרי של העצור המנהלי.

ב. המעצר המנהלי והביקורת השיפוטית עליו – המסגרת הנורמטיבית

לפני שנדון בשאלות המועלות בפסק הדין, יש טעם להקדיש מספר מילים לסוגית "המעצר המנהלי". כיום, המעצרים המנהליים מבוצעים על פי האמור בפרק ט', סימן ב' לצו בדבר הוראות ביטחון (נוסח משולב) (יהודה והשומרון) (מס' 1651), התש"ע-2009 "מעצר מנהלי – הוראת שעה" (להלן: "צו בדבר הוראות בטחון" או "הצו"). לפי סעיף 285(א) לצו:

"היה למפקד כוחות צה"ל באזור או למפקד הצבאי שהוסמך על ידו לענין סעיף זה [...] יסוד סביר להניח, שטעמי בטחון האזור או בטחון הציבור מחייבים שאדם פלוני יחזק במעצר, רשאי

³ בג"ץ 317/13 ממדוח עברה נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש (פורסם בנוב, 27.01.2013).
⁴ עמ"מ 8607/04 פחימה נ' מדינת ישראל פ"ד נט (3) 258, 262 (2004).

הוא, בצו בחתימת ידו, להורות על מעצרו של אדם לתקופה שתצוין בצו ושלא תעלה על שישה חודשים" (ההדגשה שלי – ג.ל.).⁵

בהתאם לסעיף 285(ב) לצו, המפקד הצבאי רשאי להורות מפעם לפעם על הארכת תוקפו של צו המעצר המקורי לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים. צו המעצר המנהלי יכול שיינתן שלא במעמד הנמען שעל דבר מעצרו הוא מורה.⁶ שמונה ימים מיום הוצאת הצו יובא העצור המנהלי בפני שופט לביקורת שיפוטית על צו המעצר המנהלי. השופט רשאי לאשר את הצו, לבטלו או לקצר את תקופת המעצר שבו.⁷ על החלטת השופט, ניתן לערער במסגרת הביקורת השיפוטית בפני בית המשפט הצבאי לערעורים.⁸

כנגד החלטות בית המשפט הצבאי ובית המשפט הצבאי לערעורים ניתן לעתור לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק.

לענייננו, סעיף 290(ג) לצו קובע כלל מרכזי בדיני ראיות במסגרת ההליכים של ביקורת שיפוטית על המעצר המנהלי:

"בהליכים לפי סעיפים 287 ו-288 [ביקורת שיפוטית על צו המעצר המנהלי וערער על החלטת שופט בהליכי ביקורת שיפוטית] רשאי השופט לקבל ראיה, אף שלא בנוכחות העציר או בא כוחו או בלי לגלותה להם, אם אחרי שעיין בראיה או שמע טענות, אף שלא בנוכחות העציר ובא כוחו, שוכנע שגילוי הראיה לעציר או לבא כוחו עלול לפגוע בבטחון האזור או בבטחון הציבור".

יצוין כי על אף שהצו בדבר הוראות ביטחון אינו קובע כי הדיון בעניין צו מעצר מנהלי יתקיים תמיד כאשר הראיות חסויות, הרי שדה פקטו אין דיון הנוגע למעצר מנהלי שלא נעשה בו שימוש בסעיף זה.

יתרה מזו, סעיף 290(א) לצו קובע כי בהליכי ביקורת שיפוטית וערר עליהם "מותר לסטות מדיני הראיות אם השופט משוכנע שהדבר יועיל לגילוי האמת לעשיית משפט צדק". כך למעשה, לא זו בלבד שבית המשפט יכול לקבל ראיות חסויות בפני העצור עצמו, אלא שאותן ראיות עלומות אף יכולות להיות בלתי קבילות. כגון: האזנות סתר, הערכות מודיעיניות כלליות, מידע שנתקבל תמורת תשלום ועוד. גם לעניין זה חשוב לציין כי ברוב מוחלט של ההחלטות בעניין מעצרים מנהליים (שלא לומר בכל ההחלטות), הן בבית המשפט הצבאי על ערכאותיו השונות והן בפני בית המשפט העליון, אין השופטים נוהגים לפרט את הטעמים שהניעו אותם לקבל את ההחלטה לסטות

5 צו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה והשומרון) (מס' 1651), התש"ע-2009 (להלן: הצו).
6 ס' 285(ג) לצו.
7 ס' 287(א) לצו.
8 ס' 288 לצו.

מדיני הראיות כפי הנדרש לפי סעיף 290(ב) לצו. כמו כן, אין כל הסבר מדוע ההיגד "עשיית משפט צדק" נוטה תמיד לצד ערך ביטחון האזור או ביטחון הציבור ולעולם לא לצדו של האדם שכנגדו הוצא צו מעצר מנהלי.

ג. המעצר המנהלי בעיני המשפט הבין-לאומי

המשפט הבין-לאומי על ענפיו השונים אינו שולל באופן מוחלט את דבר קיומם של מעצרים מנהליים. ברם, בשל הסכנה לשימוש שרירותי באותם מעצרים נקבעו כללים נוקשים ביותר לאפשרות הפעלתם.

המשפט הבין-לאומי ההומניטרי ובמיוחד תחום דיני הכיבוש, להם כפוף המפקד הצבאי, מדגישים כי דווקא בעת כיבוש יש להיזהר ולהמעיט ככל האפשר בשימוש במעצרים מנהליים. סעיף 78 לאמנת ג'נבה הרביעית קובע כי הכוח הכובש יעצור ללא משפט אזרחים כבושים רק בשל "imperative reasons of security".⁹ יצוין כי דרישה זו מהווה החמרה אל מול דרישת סעיף 42 לאמנת ג'נבה הרביעית הקובעת כי מעצר אזרחים בזמן סכסוך ייעשה כאשר הוא "absolutely necessary".¹⁰

את ההסבר להבדל בין הסעיפים ניתן למצוא בפרשנות המוסכמת לאמנה:

"In occupied territories the internment of protected persons should be even more exceptional than it is inside the territory of the Parties to the conflict; for in the former case the question of nationality does not arise. That is why article 78 speaks of imperative reasons of security".¹¹

גם בכל הנוגע לבעייתיות בחיסוין של ראיות ועדויות מעצרים, הביע המשפט הבין-לאומי על ענפיו השונים את עמדתו לא אחת. הלכה זו סוכמה היטב במחקר מקיף אשר ערך הצלב האדום בכל הנוגע למשפט המנהגי ההומניטרי, אשר חל בין השאר גם בשטחים הכבושים. וכך כלל מספר 100 בדבר ניהול משפט על פי כללי "ההליך ההוגן" קובע:

"Examination of witnesses

The right of the accused to examine and to have examined witnesses is provided for by the Third and Fourth Geneva Conventions and Additional

Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, (Fourth Geneva Convention) art. 78, Aug. 12, 1949, 75 U.N.T.S 287

שם, ס' 42 לאמנה.

Red Cross, *IV Geneva Convention: relative to the protection of the civilian persons in time of war*, art. 71, p. 354 (1958)

Protocol I. This right is also set forth in the Statutes of the International Criminal Court, of the International Criminal Tribunals for the former Yugoslavia and for Rwanda and of the Special Court for Sierra Leone.

Several military manuals specify this right, and it is part of most, if not all, national legal systems. The inability to examine and to have examined witnesses for the prosecution was one of the bases of the finding of a violation of the right to fair trial in war crimes trials after the Second World War.

The right to examine and to have examined witnesses is provided for by the International Covenant on Civil and Political Rights, the Convention on the Rights of the Child and the European and American Conventions on Human Rights. While the African Charter on Human and Peoples' Rights does not explicitly provide for this right, the African Commission on Human and Peoples' Rights has specified that it is part and parcel of the right to fair trial. Both the UN Human Rights Committee and the Inter-American Commission on Human Rights have indicated that the right to examine and to have examined witnesses can never be dispensed with".¹²

ד. המעצר המנהלי בשטחים הכבושים הלכה למעשה

מהאמור לעיל עולה כי לכאורה, מציבים הדין בשטחי הגדה המערבית והדין הבין-לאומי מספר רב של מנגנונים אשר מטרתם למנוע שימוש נרחב במעצר מנהלי בשטח הכבוש.

עם זאת, על פי מידע אשר פורסם באתר ארגון בצלם, נכון לסוף חודש מרץ 2013, החזיקה ישראל במעצר מנהלי 164 פלסטינים מתוך 4,764 עצורים ואסירים ביטחוניים סך הכול. משמעות הדבר היא כי נכון לחודש זה, כ-3.4 אחוזים מכלל העצורים הפלסטיניים המוחזקים בידי ישראל, הם עצורים מנהליים.¹³

I.C.R.C, JEAN-MARIE HENCKAERTS AND LOUISE DOSWALD-BECK, CUSTOMARY INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW: VOLUME 1: RULES 352 (Cambridge, 2005)
<http://www.icrc.org/eng/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf>
footnotes omitted

12

בצלם נתונים על מעצר מנהלי בשטחים (פורסם ב-1.1.2011, עודכן ב-22.4.2013)
www.btselem.org/hebrew/administrative_detention/statistics

13

חשוב לציין כי מספר העצורים המנהליים נמצא בתנועה מתמדת. כך לדוגמא רק לפני כשנה, בחודש מרץ 2012, הוחזקו במעצר כ-320 עצורים מנהליים שהיוו 6.9 אחוזים מכלל העצירים הפלסטיניים המוחזקים בידי ישראל.

מספר העצורים המנהליים וחלקם מתוך העצירים הביטחוניים מצביע על כך כי השימוש שנעשה בכלי המעצר המנהלי חורג בהחלט מהרטוריקה של החוק. זו המדגישה שוב ושוב כי יש לעשות שימוש בכלי זה רק במקרים חריגים וקיצוניים.

עוד מצביע נתון זה על כך שהביקורת השיפוטית על כל ערכאותיה, מקבלת את העובדה כי בין כל 100 עצורים ואסירים ביטחוניים 3.5–7 מהם הנם עצורים מנהליים, כנתון העומד בקביעתה שלפיה אין להפעיל את המעצר המנהלי אלא במקרים חריגים וקיצוניים.

כאשר בוחנים את החלטות בתי המשפט הצבאיים על ערכאותיהם והחלטות בית המשפט העליון בכל הנוגע למעצרים מנהליים, עולה כי מידת ההתערבות בצווי המפקד הצבאי היא מזערית בכלל, וברגיל מתמצה בקיצור תוקף הצו, או בהמלצה שלא להוציא צו נוסף מעבר לצו הנוכחי.

ממאמרה המקיף של שירי קרבס אודות הביקורת השיפוטית של בית המשפט העליון על המעצרים המנהליים, עולה כי בעשור האחרון הוגשו 282 עתירות לבית המשפט העליון כנגד מעצרים מנהליים של פלסטינים, כאשר בעקבותיהן אף לא עותר אחד שוחרר ממעצר.¹⁴

למעשה, הפעם היחידה שבה החליט בית המשפט העליון להתערב התערבות ממשית בשאלת מעצרו של עצור מנהלי בעשור האחרון, הייתה כאשר קיבל את עתירת התביעה הצבאית שעתרה כנגד החלטת ביהמ"ש הצבאי לשחרר עצור מן המעצר המנהלי!¹⁵

נתונים אלה צריכים לגרום לנו להרהור נוסף. הם מצביעים על נקיטת עמדה ברורה של אי-התערבות והצדקת פעולותיו של המפקד הצבאי בכל הנוגע להוצאת צווי מעצר מנהליים. בה בעת למולם, ניצבת רטוריקה מגנת זכויות אדם שבה נוקט בית המשפט העליון בהחלטותיו אלו.

¹⁴ Shiri Krebs, *Lifting the Veil of Secrecy: Judicial Review of Administrative Detentions in the Israeli Supreme Court*, 3 VAND. J. TRANSNAT'L L. 45 (2012).

¹⁵ בג"ץ 1389/07 מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון נ' בית המשפט הצבאי לערעורים (פורסם בנבו, 28.2.2007).

ה. בג"ץ עברה – בית המשפט העליון כמגן על זכויות העציר המנהלי או רטוריקה מרוקנת

תוכן ממשי

באמצעות המקרה הקונקרטי העולה מבג"ץ עברה, ניתן ללמוד על הכלל בנוגע לפער בין הרטוריקה של בית המשפט לבין ההליך ההוגן הלכה למעשה, תוך שבית המשפט מעניק עדיפות מוחלטת לחומר החסוי על פני ההגנה האפשרית של העצור המנהלי.

כנגד ג'אבר עברה הוציא המפקד הצבאי צו מעצר מנהלי על סמך חומר חסוי. בדיון הביקורת השיפוטית שאל ב"כ העצור, עו"ד פאדי קוואסמי, את נציג הפרקליטות הצבאית מספר שאלות, ביניהן:¹⁶

"לא הבנתי את סיבת המעצר, הדגש הוא על הקשרים או על הפעילות, על מה הדגש? [...] על איזה תקופה של פעילות מדבר החומר החסוי? [...] האם יש בפעילות המיוחסת לו זיקה לפעילות צבאית? [...] האם הפעילות המיוחסת לו היא פעילות חד פעמית או שמדובר בפעילות שהתבצעה לאורך תקופה? [...] האם יש שותפים?"

נציג התביעה הצבאית טען בדיון כי אין הוא יכול לענות על שאלות אלו בשל חשש שתשובותיו תפגענה בחסיון והפנה את בית המשפט לחומר החסוי על מנת שיבחן אותו בעצמו. לאחר שבית המשפט הצבאי אישר את צו המעצר המנהלי, ערר עו"ד קוואסמי לבית המשפט הצבאי לערעורים ולאחר מכן עתר לבג"ץ.

במסגרת פסה"ד התייחס בית המשפט לחובתו לשמש כסנגור ממונה לעצור המנהלי בשל חסיון הראיות. וכך קובע השופט שהם:

"כפי שהובהר בעניין מצבאח:

"הקושי העיקרי שבשלו קם והיה המעצר המינהלי, מצוי בראש וראשונה במישור הראייתי. בפועל, ראיות רבות בתיקים אלה חסויות, על פי רוב עקב חשש לחשיפת מקורות ושיטות מודיעין וחשש של עדים להופיע בבית המשפט... הסיכונים בהקשרים אלה ממשיים... עם זאת יש לזכור, כי במצב זה אין לעצור אפשרות ראויה ומלאה להתגונן כנגד הנטען נגדו – אין הוא נחשף למרבית הראיות, אין באפשרותו לבדקן ואין בידו לחקור חקירה נגדית. הדבר מחייב את בית משפט לזהירות יתרה ובחינה קפדנית של הראיות המובאות בפניו; על בית המשפט להיות 'סנגור

ממונה לשעה'... ולשמש 'כפה לעציר, ולבחון את החומר המובא בפניו בצורה מעמיקה ויסודית"¹⁷

במקרה זה, בית המשפט אף אומר באופן מפורש כי בית המשפט הצבאי לא שימש לעצור לפה:

"גם על בית המשפט הצבאי מוטלת "חובה מיוחדת ומוגברת" ועליו לבחון את החומר החסוי בזהירות ובקפידה, ובכל מקום שהדבר אפשרי, שומה עליו למסור לבא-כוח העציר פרטים ומידע מתוך החומר החסוי, אשר ניתן לגלותם, מבלי ליטול סיכונים מיותרים. כעולה מפרוטוקול הדיון, חוששני כי בית המשפט הצבאי לא עשה כן, ואינני משוכנע כי הוא שימש לעותר כפה, במהלך הדיון."¹⁸

בשל פגם זה, לאחר שבחן בית המשפט את החומר החסוי ולאחר דיון עם בא כוח המשיבים ונציג השב"כ, הסתבר לבית המשפט כי למעשה לא הייתה כל עילה אשר הצדיקה למנוע מהעצור המנהלי לקבל תשובות לשאלות אותן שאל סנגורו, במסגרת הביקורת השיפוטית על צו המעצר שהוצא כנגדו. לפיכך, הוא הורה לבא כוח המשיבים למסור לבא כוח העותר תשובות לשאלות אשר נשאלו במסגרת הביקורת השיפוטית – לגבי אותן תשובות אשר ניתן לחשוף בפני העותר.

בהחלטה אף מתח בית המשפט העליון ביקורת חריפה על העובדה כי התשובות לא ניתנו לעצור בעת הדיון ועל העובדה כי התובע לא הכיר את החומר. עוד הורה בית המשפט כי מעתה יהיה על התובעים הצבאיים להכיר את החומר טוב דיו על מנת לענות לשאלות מבלי לפגוע בחומר החסוי. ברם, החלטתם האופרטיבית של שופטי בית המשפט העליון הסתכמה בקביעה הקצרה כי מהחומר החסוי עולה שהעותר חזר לפעילות כנגד המדינה ומשכך הוחלט שלא להתערב בצו.

לכאורה החלטה זו הינה החלטה מאוזנת, הלוקחת בחשבון הן את האינטרס של ביטחון האזור והן את האינטרס של העצור המנהלי לקבל מידע על אודות מעצרו.

בפסק דינו עומד בית המשפט על כך שהעצור ובא כוחו יקבלו את כל המידע שהם יכולים לקבל במהלך הדיון בבית המשפט הצבאי, ומוסיף כי זכותו של העצור ששאלות בא כוחו ייענו ככל הניתן מבלי לפגוע בחיסיון במהלך הדיון בבית המשפט הצבאי.

¹⁷ שם, פס' 12 לפסק הדין.
¹⁸ שם, פס' 14 לפסק הדין.

יחד עם זאת, מן ההחלטה עולה כי תוכן התשובות עצמו, אינו חשוב ואינו רלוונטי להחלטה אם לאשר את מעצרו המנהלי אם לאו.

על אף שבית המשפט הורה למשיבים למסור לעצור ולבא כוחו את התשובות לשאלותיו כאמור, הרי שבית המשפט התעלם כליל מזכותו של העצור המנהלי להעלות טענות הגנה בעקבות החומר שנחשף בפניו. במקום להחזיר את הדיון לבית המשפט הצבאי, או אף לקיים דיון נוסף בפני בית המשפט העליון, לאחר ששופטיו עיינו בחומר החסוי וקיבלו הבהרות מגורמי השב"כ, השופטים בחרו לאשר את הצו של המפקד הצבאי ולדחות את העתירה.

פסק הדין בבג"ץ עברה מחזק את התחושה כי הליכי הביקורת השיפוטית על מעצרים מנהליים הם עקרים מתוכן. ההלכה הידועה, המנחה את בתי המשפט בבקשות לקבלת ראיות שלפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי,¹⁹ היא שיש למסור כל מידע אפשרי לנאשם שכן "אין חקר לתבונת סנגור מוכשר" ובניגוד לכך בית המשפט בבג"ץ עברה אמנם הורה על מסירת חומר נוסף בנוגע לעצור לידי ההגנה, אך אין הוא מקנה חשיבות לטענות שבא כוח מוכשר יכול לטעון לאור חומר זה, ובכך לקדם את זכויותיו של מרשו. השורה התחונה במקרה זה, כמו במקרים האחרים היא כי המידע המודיעיני אמין (מבלי שבית המשפט טורח להסביר כיצד הגיע למסקנה זו ומדוע היה טעם לסטות מדיני הראיות). מכאן, כי אין כל נפקות לקיום דיון נוסף לשם שמיעת טענותיו של העצור לאחר שקיבל תשובות לשאלותיו, כאילו סנגורו של העצור ביקש לקבל מידע זה לצרכים אחרים שאינם קשורים להגנה על מרשו.

החלטה זו מעבירה מסר ברור, שלפיו יש להקפיד על קיומה של הזכות לשאול ושאלות ולשמוע תשובות בהליך של מעצר מנהלי, אולם, לתוכנן של השאלות והתשובות אין משמעות להכרעה; לעניין זה הדבר היחידי שיש לבחון הוא אמינות החומר הסודי.

מכאן שבית המשפט העליון שב והבהיר בהחלטתו זו כי חשוב מאוד שיעמדו לרשות העצור המנהלי כל הכלים והזכויות המגיעים לו על פי הפסיקה, אך מנגד הבהיר כי לכל אותם כלים וזכויות אין כל משמעות מעשית באשר להחלטה אם לעצרו.

¹⁹ ס' 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982.